

ด่วนที่สุด

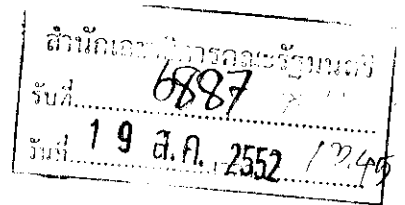
ที่ กค 1006/ 13628

ลงด. 4/80.1

19 ธ.ค. 52

13.55น.

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กท. 10400

17 สิงหาคม 2552

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง “การสร้าง
ความยุติธรรมให้กับเจ้าหนี้และลูกหนี้ กรณีสินเชื่อส่วนบุคคลและหนี้นับัตรเครดิต”

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการ ค่วนที่สุด ที่ นร 0506/5918 ลงวันที่ 1 เมษายน 2552

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารสรุปย่อ เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ เรื่อง การสร้างความยุติธรรมให้กับเจ้าหนี้และลูกหนี้
กรณีสินเชื่อส่วนบุคคลและหนี้นับัตรเครดิต

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแจ้งกระทรวงการคลังว่า
รองนายกรัฐมนตรี (นายกรณ์ศักดิ์ สภาวสุ) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่ง
มอบให้กระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานหลักรับความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ เรื่อง “การสร้างความยุติธรรมให้กับเจ้าหนี้และลูกหนี้ กรณีสินเชื่อส่วนบุคคลและ
หนี้นับัตรเครดิต” ไปพิจารณาร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงาน
คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น และแจ้งผลการพิจารณาและผลการดำเนินงาน รวมทั้งเอกสาร
สรุปย่อในเรื่องดังกล่าว ให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการเพื่อนำเสนอคณะกรรมการต่อไป นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียน ดังนี้

1. สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ
เรื่อง “การสร้างความยุติธรรมให้กับเจ้าหนี้และลูกหนี้ กรณีสินเชื่อส่วนบุคคลและหนี้นับัตรเครดิต”
เพื่อคณะกรรมการพิจารณา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1.1 สภาพปัญหา

การเพิ่มขึ้นของจำนวนบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลโดยไม่มีมาตรการ
กำกับดูแลทางการเงินที่เหมาะสม ส่งผลให้เกิดการก่อหนี้ที่ไม่จำเป็นและเกินความสามารถในการชำระคืน
ประกอบกับมีการเรียกเก็บดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมในอัตราที่สูง ทำให้เกิดปัญหาตามมา เช่น การติดตาม
ทวงถามหนี้ที่ไม่เป็นธรรมและละเมิดสิทธิของลูกหนี้ ปัญหาการฟ้องร้องและต่อสู้คดีในชั้นศาล รวมทั้ง
การถูกบังคับคดี ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจและสังคม

1.2 สาเหตุของปัญหา ประกอบด้วย (1) นโยบายกำกับดูแลธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลและ
บัตรเครดิตที่ไม่เข้มงวดเท่าที่ควร (2) การแข่งขันทางธุรกิจ เพิ่มจำนวนลูกค้าโดยไม่คำนึงถึงความสามารถ
ในการชำระหนี้ (3) ธุรกรรมแฝง เช่น ผู้ขายสินค้าอุปโภคบริโภคให้บริการเงินกู้ผ่านช่องทางบัตรเครดิต (4) ลูกหนี้

ไม่มีวินัยทางการเงิน ใช้เงินเกินความสามารถในการชำระคืน (5) ลูกหนี้ไม่เข้าใจในเงื่อนไขสัญญาอย่างชัดเจน ทำให้เสียเปรียบผู้ให้บริการ (6) ลูกหนี้เกิดเหตุสุดวิสัยที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ (7) การคิดดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม (8) การบันทึกข้อมูลประวัติสินเชื่อ กล่าวคือ ผู้ให้บริการไม่ได้ให้ความสำคัญกับประวัติสินเชื่อของลูกค้าเท่าที่ควร ลูกหนี้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบข้อมูลเครดิตของตนเอง และระยะเวลาการเก็บข้อมูลเครดิตของลูกหนี้หลังชำระหนี้เสร็จสิ้นแล้ว 3 ปีนั้นนานเกินไป (9) การติดตามทวงถามหนี้ด้วยวิธีข่มขู่หรือประจานลูกหนี้ (10) การบังคับใช้กฎหมายที่ทำให้ลูกหนี้เสียเปรียบ

1.3 ความเห็นและข้อเสนอแนะ

สาระสำคัญของความเห็นและข้อเสนอแนะ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.3.1 การเร่งดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.3.2 มาตรการด้านกฎหมาย

1.3.3 การปรับปรุงกระบวนการวิธีคิดและรูปแบบการทำงานของหน่วยงานรัฐและ

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.3.4 การส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานและการรวมกลุ่มของภาคประชาชน

ในการทำงานเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค

2. กระทรวงการคลังในฐานะเป็นหน่วยงานหลักได้จัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) และบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2552 เพื่อพิจารณาความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3. ผลการประชุมตามข้อ 2 สรุปได้ดังนี้

3.1 การเร่งดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ประชุมเห็นด้วย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินการไปแล้ว ดังนี้

3.1.1 การดำเนินการของ สศช. ได้แก่ การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการออมของกลุ่มผู้มีงานทำ การศึกษาหนี้สินและพฤติกรรมการออม (ระยะที่ 1) ภายใต้โครงการพัฒนาเครื่องมือ นโยบายเศรษฐกิจมหภาค การเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รายงานการศึกษาความยากจนและการกระจายรายได้ และอยู่ระหว่างการประเมินการติดตามประเมินผล 2 ปีแรกของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในสิ้นปี 2552

3.1.2 การดำเนินการของกระทรวงการคลัง ได้แก่ การให้สินเชื่อของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ เพื่อให้ประชาชนมีเงินทุนที่เพียงพอในการประกอบอาชีพ โครงการสร้างงานในชนบทเพื่อช่วยเหลือแรงงานที่ถูกเลิกจ้าง และการให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องการออมและส่งเสริมวินัยในการใช้จ่าย เช่น โครงการสอนทำบัญชีครัวเรือนของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นต้น นอกจากนี้ กระทรวงการคลังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการดำเนินการตามแผนแม่บทการเงินระดับฐานรากซึ่งมุ่งส่งเสริมองค์กรการเงินระดับฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนและแหล่งการออมให้กับชุมชน

3.2 มาตรการด้านกฎหมาย

3.2.1 ที่ประชุมเห็นด้วยว่าควรกำหนดให้มีกฎหมายที่เหมาะสมในด้านต่าง ๆ

ที่คุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้และลูกหนี้อย่างครบถ้วน โดยศึกษาตัวอย่างกฎหมายจากต่างประเทศ และ
ควรเร่งผลักดันให้พระราชบัญญัติการติดตามทวงถามหนี้ที่เป็นธรรมมีผลบังคับใช้โดยเร็ว ซึ่งหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการไปแล้ว ดังนี้

(1) คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ
คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ออกประกาศกำหนดให้ธุรกิจการให้กู้ยืมเงินเพื่อผู้บริโภคของสถาบันการเงิน
และธุรกิจบัตรเครดิต เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา โดยสัญญาต้องใช้ข้อสัญญาที่จำเป็นเพื่อมิให้ผู้บริโภค
เสียเปรียบ และห้ามใช้ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคตามที่ประกาศฯ กำหนด

(2) ธปท. ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการติดตามทวงถามหนี้ให้สถาบันการเงิน
ที่เป็นธนาคารพาณิชย์ ผู้ให้บริการบัตรเครดิต และผู้ให้บริการสินเชื่อบุคคลภายใต้การกำกับถือปฏิบัติ

(3) กรณีการทวงหนี้ที่ไม่เป็นธรรม หากมีการกรรโชกหรือทำร้ายร่างกาย
จะสามารถดำเนินการได้ตามกระบวนการของกฎหมายอาญา

(4) ควรมีการศึกษา Consumer Credit Protection Law ของประเทศอังกฤษ
และกฎหมายในลักษณะเดียวกันนี้ของประเทศอื่น ๆ ด้วย ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ดำเนินการต่อไป

(5) กระทรวงการคลังได้มีการยกร่างพระราชบัญญัติการติดตามทวงถามหนี้
อย่างเป็นธรรม ซึ่งเป็นการกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจติดตามทวงถามหนี้ และขณะนี้อยู่ระหว่างพิจารณา
ความเหมาะสมของหน่วยงานที่จะทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการกำกับติดตามทวงถามหนี้

3.2.2 ในประเด็นที่เสนอให้ลูกหนี้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบข้อมูล
ประวัติทางการเงินของตนเองนั้น ควรให้คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตพิจารณาความเหมาะสมต่อไป
ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ มีอำนาจกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมได้ แต่ต้องไม่เกิน 200 บาทต่อครั้ง (มาตรา 25
วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2544)

3.2.3 ระยะเวลาการเก็บข้อมูลเครดิตของลูกหนี้หลังชำระหนี้เสร็จสิ้นแล้ว
ซึ่งปัจจุบันกำหนดไว้ 3 ปีสำหรับสินเชื่อส่วนบุคคลและบัตรเครดิต และ 5 ปีสำหรับสินเชื่อเพื่อการพาณิชย์
มีความเหมาะสมแล้ว เพื่อประโยชน์ในการนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาการให้สินเชื่ออันเป็นไปตาม
เจตนารมณ์ของกฎหมาย และเป็นการเพิ่มโอกาสในการได้รับสินเชื่อของลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระหนี้ที่ดี
และเป็นการสร้างวินัยในการชำระหนี้ให้กับลูกหนี้ด้วย

3.2.4 การทำรายงานข้อมูลเชิงสถิติจากข้อมูลของลูกหนี้ (Credit scoring) ได้มีการ
แก้ไขพระราชบัญญัติการประกอบข้อมูลเครดิตฯ เมื่อปี 2551 ให้สามารถทำได้แล้ว และอยู่ระหว่างการพัฒนา
ของบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จและใช้ได้ภายในไตรมาสที่ 3 ของปี 2552
สำหรับการแจ้งให้ผู้ขอสินเชื่อทราบนั้น เป็นสิทธิของเจ้าของข้อมูลที่จะรับทราบข้อมูลของตนเองได้

3.2.5 การแก้ไขมาตรา 286 (3) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
ที่กำหนดให้ผู้ที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท ไม่ต้องถูกอายัดเงินเดือน โดยให้ปรับจำนวนเงินเพิ่มขึ้น เห็นว่า
ในขณะนี้ยังไม่มีผลบังคับ เนื่องจากได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวเมื่อปี 2548 ซึ่งเป็นการช่วย
บรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ผู้ที่มีรายได้น้อยแล้ว หากมีการปรับเพิ่มขึ้นจะทำให้บุคคลผู้มีรายได้น้อยใช้โอกาส
ในการก่อหนี้เพิ่ม และจำนวนเงินดังกล่าวเหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบันแล้ว

3.2.6 การปรับลดอัตราค่าธรรมเนียมในการบังคับคดีจากการยึดและอายัดเงินหรือ
ทรัพย์สินของลูกหนี้ เห็นว่าไม่ควรลดค่าธรรมเนียมดังกล่าว เนื่องจากได้มีการปรับลดไปแล้วเมื่อครั้งแก้ไข

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เมื่อปี 2548 จากร้อยละ 3.5 เหลือร้อยละ 2 ในกรณีที่มีการจ่ายเงินที่ยึดหรืออายัดให้เจ้าหนี้ และเหลือร้อยละ 1 กรณีไม่มีการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัด ซึ่งค่าธรรมเนียมดังกล่าวถือว่าเป็นจำนวนที่น้อยมาก และหากปรับลดลงมากกว่านี้ อาจทำให้เจ้าหนี้ใช้วิธีการฟ้องคดีแพ่งกันมากขึ้น ซึ่งอาจทำให้มีคดีเข้าสู่ศาลเพิ่มขึ้น เกิดความล่าช้า และส่งผลถึงการบังคับคดี

3.3 การปรับปรุงกระบวนการวิธีคิด และรูปแบบการทำงานของหน่วยงานรัฐและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ที่ประชุมเห็นว่า ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐได้มีการประสานงานระหว่างกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและในทิศทางเดียวกัน และหน่วยงานกำกับดูแลสถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจได้ดำเนินการตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่แต่ละหน่วยงานดูแลอย่างถูกต้องครบถ้วน นอกจากนี้ ในหลักการการกำหนดนโยบาย มาตรการ หรือการเสนอร่างกฎหมายต่าง ๆ ของภาครัฐจะคำนึงถึงประโยชน์ของคนส่วนใหญ่เป็นหลัก อย่างไรก็ดี เมื่อประชาชนบางกลุ่มได้รับความเดือดร้อน ภาครัฐก็ได้มีการพิจารณาแก้ไขปัญหาโดยมุ่งเน้นบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นสำคัญ

3.4 การส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานและการรวมกลุ่มของภาคประชาชนในการทำงานเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค

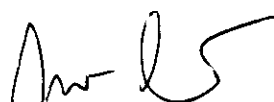
3.4.1 ในประเด็นการเร่งรัดให้มีการจัดตั้งองค์การอิสระเพื่อผู้บริโภค สคบ. ได้ดำเนินการอยู่แล้ว โดยเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้มีการยกร่างกฎหมายเรียบร้อยแล้ว และขณะนี้ร่างกฎหมายดังกล่าวอยู่ระหว่างคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

3.4.2 ในประเด็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักและเข้าใจผลดีและผลเสียของการใช้สินเชื่อส่วนบุคคลและบัตรเครดิตในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อป้องกันการใช้จ่ายเกินกำลังรพท. ได้มีการจัดทำโครงการให้ความรู้แก่ประชาชนเป็นประจำ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สินเชื่อส่วนบุคคลและบัตรเครดิต อาทิ โครงการอบรมความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์แก่ครูเพื่อนำไปเผยแพร่ให้นักเรียนและผู้ปกครอง และการให้ความรู้ในงาน Money Expo นอกจากนี้ สศช. ได้มีการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องดังกล่าวผ่านทางเว็บไซต์ของ สศช. ห้องสมุดสาธารณะ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นต้น

4. ทั้งนี้ กระทรวงการคลังเห็นว่า ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดังกล่าวข้างต้นจะเป็นข้อมูลแก่ภาครัฐ สำหรับใช้ประกอบการพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลและบัตรเครดิต เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมทั้งเจ้าหนี้และลูกหนี้ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายกรณ์ จาติกวณิช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สำนักนโยบายระบบการเงินและสถาบันการเงิน

โทร. 0 2273 9020 ต่อ 3289 โทรสาร 0 2618 3367